

РЕЗЮМЕ

от гл. ас. д-р Асен Терзиев на монографията „Драмата и Английският романтизъм – Уърдзуърт, Колридж, Байрон, Шели“; изд. къща „Проф. Петко Венедиков“ С 2019, представена като хабилитационен труд в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“

Монографията „Драмата и Английският романтизъм – Уърдзуърт, Колридж, Байрон, Шели“ е първата стъпка към един по-голям проект да се изследва слабо разглеждания в театрознанието проблем за проявленията на Романтизма в театъра (драма и представление). Представено и анализирано е драматическото и слабо познато на български език творчество на четиримата емблематични английски романтици Уилям Уърдзуърт, Самюъл Тейлър Колридж, Джордж Гордън Байрон и Пърси Биш Шели. Те са запомнени в историята преди всичко като поети, но всеки един от тях прави оригинални и сериозни опити в драмата.

Текстът извежда и развива проблема за понятието „романтическа драма“, като се въвеждат, представят и осмислят ключови тези за връзките между Романтизма, драмата и представлението през значими, но непреведени на български език теоретици и изследователи в областта на литературата и театъра като Нортръп Фрай, Камил Палия, Ерика Фишер-Лихте и др. Романтическата драма създава интересен парадокс – малко от пиесите имат сценичен успех, някои дори са забравени, но влиянията им отекват в театъра на модерните и постмодерните времена. Проблемът е слабо развит и изследван и в рамките на световното театрознание. Засиленият интерес датира от края на ХХ и началото на ХХІ в. Проучени, представени и анализирани са най-новите изследвания в тази област на автори като Томас

Макфарланд, Ричард Лансдаун, Джон Ърстайн, Крис Мъри, Жаклин Мълхалън и др.

В първите две глави монографията се опитва да формулира хипотези за същността на романтическата драма, като представя общите характеристики на Английския романтизъм и неговите проявления в театъра, и разсъждава върху някои от възловите концепти - визуалност, интериоризиране на сюжета, „ментална драма“. Най-обширната трета глава на монографията е разделена на четири отделни подглави, които представляват портрети на четиримата английски поети като драматурзи. Драмите на представителите на първото поколение английски романтици Уилям Уърдзуърт („Граничарите“) и Самюъл Т. Колридж („Осорио / Разкажание“, „Заполя“) не са преведени на български език и са подробно представени и анализирани. В „Граничарите“ Уърдзуърт драматизира и философски преосмисля тъмната страна на своята личност и в образа на един от главните си персонаж Освалд упява да създаде ярък „философ на злото“ (по определението на Т. Макфарлънд). От своя страна Колридж пренася в драмата интензивната демонична образност на природата от своите прочути поеми и успява да ги преведе на въздействащ и сетивен театрален език, който му осигурява успех на сцената, какъвто не спхожда Уърдзуърт. Драматургичното и по-многобройно творчество на двамата емблематични представители на второто поколение английски романтици – Джордж Г. Байрон и Пърси Б. Шели развива, извайва и оформя чертите, които придават уникален характер на романтическата драма, а именно експресивната визуална образност и интериоризацията на сюжета. Двамата експериментират свободно с езика на драмата под формата на „исторически трагедии“, в които класицистичните правила за единство на време, място и действие биват погълнати от фокуса върху основните протагонисти и на „ментални драми“, в които вътрешния живот на

протагониста прониква навсякъде, а самите драми описват не толкова външни събития, колкото действия в съзнанието.